Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Ίσες ευκαιρίες για τα άτομα με αναπηρίες: ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης»

[COM(2003) 650 τελικό]

(2004/C 110/08)

Στις 30 Οκτωβρίου 2003, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε την ανωτέρω ανακοίνωση προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Το τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των εργασιών της ΕΟΚΕ για το θέμα αυτό, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Φεβρουαρίου 2004. Εισηγητής ήταν ο κ. Miguel Angel Cabra de Luna.

Κατά την 406η σύνοδο ολομέλειάς της 25ης και 26ης Φεβρουαρίου 2004 (συνεδρίαση της 25ης Φεβρουαρίου 2004), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 116 ψήφους υπέρ και μία αποχή.

1. **Εισαγωγή**

1.1 Η ΕΟΚΕ έλαβε με μεγάλο ενδιαφέρον την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα «Ίσες ευκαιρίες για τα άτομα με αναπηρίες: ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης». Σε πολλές από τις εκθέσεις της, η ΕΟΚΕ έχει τονίσει ότι η επιτυχία του Ευρωπαϊκού Έτους των Ατόμων με Αναπηρίες 2003 απαιτείται να αξιολογηθεί σε συνάρτηση με τα συγκεκριμένα αποτελέσματα που θα επιτευχθούν. Η Ανακοίνωση παρέχει ένα καλό πλαίσιο για την παρακολούθηση του ευρωπαϊκού έτους για τα άτομα με αναπηρίες.

1.2 Τα άτομα με αναπηρίες ([1]) αποτελούν το 10 % του πληθυσμού, ένα ποσοστό που αυξάνεται με τη γήρανση των κοινωνιών μας. Αυτό σημαίνει περίπου 50 εκατομμύρια άτομα στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση. Εάν προσθέσουμε στον αριθμό αυτό τους συγγενείς των ατόμων με αναπηρίες, είναι φανερό ότι δεν ομιλούμε για μία μικρή μειοψηφία του πληθυσμού.

1.3 Κατά τη διάρκεια του έτους αυτού, η ΕΟΚΕ εξακολούθησε να εστιάζει το ενδιαφέρον της στα θέματα αναπηρίας. Η κατάρτιση γνωμοδότησης με θέμα τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες ([2]), η διοργάνωση δύο σεμιναρίων αφιερωμένων στην απασχόληση των ατόμων με ειδικές ανάγκες και στην αξιολόγηση του σχετικού Ευρωπαϊκού Έτους, η εκπόνηση σημειώματος προσανατολισμού σχετικά με την ένταξη των θεμάτων αναπηρίας στις εργασίες της ΕΟΚΕ, καθώς και η διοργάνωση έκθεσης ζωγραφικής με έργα αναπήρων ζωγράφων στην έδρα της ΕΟΚΕ αποτελούν ενδεικτικά παραδείγματα του επιτελεσθέντος έργου στον εν λόγω τομέα. Η συνεργασία μεταξύ της ΕΟΚΕ και του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Αναπηρίας, μαζί και με άλλες Οργανώσεις, συνεχίζει να αποδεικνύεται εξαιρετικά χρήσιμη.

1.4 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το Ευρωπαϊκό Έτος των Ατόμων με Αναπηρίες συνέβαλε σε μεγιστοποίηση της ενημέρωσης της κοινωνίας σχετικά με τα άτομα αυτά. Η συνειδητοποίηση της ανάγκης να προσεγγίζεται η αναπηρία με βάση τα δικαιώματα του ανθρώπου υπήρξε ένας από τους μείζονες στόχους του εν λόγω Ευρωπαϊκού Έτους. Εντούτοις, απαιτείται να επισημανθεί ότι οι διαφορετικές εθνικές πρωτοβουλίες για την περαιτέρω θέσπιση νομοθεσίας με στόχο την καταπολέμηση των διακρίσεων που υφίστανται τα άτομα με αναπηρίες συμβάλλουν στη διεύρυνση του χάσματος μεταξύ των κρατών μελών. Η διεύρυνση του χάσματος αυτού δεν είναι μόνον επιζήμια για το ιδεώδες μιας κοινωνικής Ευρώπης, αλλά αναμένεται επίσης να δημιουργήσει πρόσθετους φραγμούς σε μια πραγματικά εσωτερική αγορά.

1.5 Η πρωτοβουλία των Ηνωμένων Εθνών να προωθήσουν μια θεματική Σύμβαση σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες συνέβαλε στην αναγνώριση της αναπηρίας ως θέματος που σχετίζεται με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

1.6 Το νέο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα θα εμπεριέχει σημαντικότερες αναφορές στα θέματα αναπηρίας, συμπεριλαμβανομένης και ρήτρας δυνάμει της οποίας θα απαιτείται η συνεκτίμηση της καταπολέμησης των διακρίσεων σε όλους τους τομείς πολιτικής. Το περιεχόμενο της νέας αυτής ρήτρας απαιτεί περαιτέρω ανάλυση.

1.7 Η προσεχής ενσωμάτωση του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στη Συνθήκη της ΕΕ επικροτείται πλήρως, δεδομένου ειδικότερα ότι στο άρθρο 21 — το οποίο απαγορεύει τις διακρίσεις εις βάρος, μεταξύ άλλων, και των ατόμων με αναπηρίες — και στο άρθρο 26, περί ενσωμάτωσης των ατόμων με αναπηρίες, αναγνωρίζεται ότι απαιτείται να ληφθούν μέτρα για την εξασφάλιση της ανεξαρτησίας τους, της κοινωνικής και επαγγελματικής τους ενσωμάτωσης και της συμμετοχής τους στη ζωή της κοινότητας.

1.8 Τα πρόσφατα αριθμητικά στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat) καταδεικνύουν ότι το 78 % των ατόμων με σοβαρές αναπηρίες σε ηλικία εργασίας βρίσκονται εκτός εργατικού δυναμικού έναντι ποσοστού 27 % για τον υγιή πληθυσμό. Μεταξύ εκείνων που συμπεριλαμβάνονται στο εργατικό δυναμικό, το ποσοστό ανεργίας είναι σχεδόν δύο φορές υψηλότερο μεταξύ των ατόμων με σοβαρές αναπηρίες εν συγκρίσει προς τα άτομα χωρίς αναπηρία. Ποσοστό μόλις 16 % των ατόμων που υφίστανται περιορισμούς ως προς την εργασία τυγχάνει βοήθειας προκειμένου να εργασθεί ([3]). Η ανάλυση των στοιχείων αυτών κατά φύλο δείχνει ότι η κατάσταση είναι ακόμη χειρότερη για τις γυναίκες με αναπηρίες.

([1]) Σε ό,τι αφορά τη νέα προσέγγιση έναντι της αναπηρίας η οποία προωθήθηκε κατά τη διάρκεια του ευρωπαϊκού έτους για τα άτομα με αναπηρίες, ίσως ήρθε η κατάλληλη ώρα για την αναθεώρηση της ορολογίας που χρησιμοποιείται για τον ορισμό των ατόμων με αναπηρίες και της αναπηρίας, η οποία σε πολλές χώρες δεν έχει εξελιχθεί και αντανακλά ακόμη μία παρωχημένη προσέγγιση.

([2]) ΕΕ αριθ. C 133 της 6.6.2003.

([3]) «Employment of disabled people in Europe in 2002», Population and Social Conditions THEME 3 — 26/2003 («Απασχόληση των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην Ευρώπη το 2002», Πληθυσμός και Κοινωνικές Συνθήκες ΘΕΜΑ 3 — 26/2003) Population and Living Conditions (Πληθυσμός και Συνθήκες Διαβίωσης), Eurostat, 25.11.2003.

2. **Παρατηρήσεις και προτάσεις όσον αφορά την πρόταση της Επιτροπής**

2.1 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει το γεγονός ότι το Ευρωπαϊκό Έτος των Ατόμων με Αναπηρίες είχε ως αποτέλεσμα την εκπόνηση συγκεκριμένου προγράμματος δράσης για την περίοδο 2004-2010. Εντούτοις, πρέπει να επισημανθεί ότι το εν λόγω πρόγραμμα δράσης δεν θεωρείται επαρκώς φιλόδοξο και, συνεπώς, η ΕΟΚΕ θα επιθυμούσε να προτείνει ορισμένα πρόσθετα στοιχεία για να ληφθούν υπόψη, εάν είναι δυνατόν, ήδη κατά την πρώτη φάση του σχεδίου δράσης και, εάν δεν είναι δυνατόν, κατά την περίοδο μετά το 2005.

2.2 Σε προγενέστερη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ ([4]) είχε προταθεί η καθιέρωση ανοικτής μεθόδου συντονισμού των πολιτικών για τη μειονεξία. Κατά συνέπεια, η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση που διατυπώνεται στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κατάρτιση διετών εκθέσεων σχετικά με την αναπηρία. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι οι εκθέσεις αυτές θα πρέπει να βασίζονται σε κοινές κατευθυντήριες γραμμές, κατά τρόπο ώστε να καθίσταται δυνατή η συγκριτική αξιολόγηση μεταξύ διαφόρων χωρών. Παρότι η απασχόληση προφανώς αποτελεί προτεραιότητα για τα άτομα με αναπηρίες, οι εν λόγω εκθέσεις θα ήταν σκόπιμο να καλύπτουν και άλλους τομείς πολιτικής, και ως γενικές κατευθυντήριες αρχές και στόχοι πρέπει να τεθούν η κοινωνική ένταξη και η πλήρης συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία. Η ΕΟΚΕ πρότεινε την υποβολή των αποτελεσμάτων αυτών των διετών εκθέσεων στο Συμβούλιο Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων. Η συμμετοχή σε αυτήν την διαδικασία των αντιπροσωπευτικών οργανώσεων των ατόμων με αναπηρίες, τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ΕΕ, θεωρείται ζωτικής σημασίας.

2.3 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει τις αναφορές που περιλαμβάνονται στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο σχέδιο για τη δημιουργία ικανότητας που αναλαμβάνεται από το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αναπηρίας στις δέκα προσχωρούσες χώρες. Προκειμένου να εκληφθεί ως βάση το έργο που επιτελείται στο πλαίσιο αυτού του σχεδίου, η ΕΟΚΕ θα επιθυμούσε να επιδειχθεί ιδιαίτερη προσοχή στις οργανώσεις εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρίες στις δέκα προσχωρούσες χώρες, κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου. Η λήψη στοχοθετημένων μέτρων θα παρείχε τη δυνατότητα στις οργανώσεις αυτές να αποκτήσουν περισσότερες γνώσεις και, συνεπώς, να συμμετάσχουν ενεργά στην εφαρμογή των πολιτικών της ΕΕ υπέρ των ατόμων με αναπηρίες. Απαιτείται επίσης να παρασχεθεί μεγαλύτερη στήριξη προς τις οργανώσεις των ατόμων με αναπηρίες στις υποψήφιες προς ένταξη χώρες οι οποίες δεν θα προσχωρήσουν στην ΕΕ τον Μάιο του 2004.

2.4 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση που περιλαμβάνεται στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά την εκπόνηση εγγράφου εργασίας για την εξεύρεση του τρόπου κατά τον οποίο τα θέματα αναπηρίας θα μπορούσαν να ενσωματωθούν σε όλες τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση. Συμπληρωματικά, η ΕΟΚΕ προτείνει την καθιέρωση κατάλληλου μηχανισμού παρακολούθησης με στόχο τη διατύπωση συγκεκριμένων συστάσεων προς τα κράτη μέλη για τη συνεκτίμηση των θεμάτων αναπηρίας. Ως προς το σημείο αυτό, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην απασχόληση των ατόμων με αναπηρίες στην ανοιχτή αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρίες από τις δημόσιες αρχές και οργανισμούς, καθώς και ειδικών μέτρων σχετικά με την απασχόληση των ατόμων με αναπηρίες στην ύπαιθρο. Ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία αυτή έχει ζωτική σημασία. Ενόψει της δημογραφικής εξέλιξης των κοινωνιών μας, η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των ατόμων με αναπηρίες μπορεί να έχει τεράστια και θετική επίδραση και από οικονομική άποψη.

2.5 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση που διατυπώνεται στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των Διαρθρωτικών Ταμείων για την προαγωγή της κοινωνικής ένταξης των ατόμων με αναπηρίες. Τούτο πρέπει να γίνει σύμφωνα με μια διττή προσέγγιση. Θα απαιτηθεί, αφενός, η χρηματοδότηση συγκεκριμένων σχεδίων για τα άτομα με αναπηρίες και, αφετέρου, η συμμόρφωση όλων των σχεδίων που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία με δεσμευτικά κριτήρια όσον αφορά τη δυνατότητα πρόσβασης. Η εν λόγω διττή προσέγγιση πρέπει να συμπεριληφθεί στις νέες κανονιστικές ρυθμίσεις της ΕΕ για τα Διαρθρωτικά Ταμεία, η υποβολή των οποίων έχει προγραμματισθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το Μάιο του 2004. Από την τρέχουσα διαδικασία για την αναθεώρηση των διαρθρωτικών ταμείων πρέπει να προκύψει η αναγνώριση της μειονεξίας και των ατόμων με αναπηρίες ως σημαντικού τομέα και ομάδας στόχου που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε κοινοτικό επίπεδο καθώς και σε επίπεδο κρατών μελών, ανεξάρτητα από τις νέες χρηματοοικονομικές προοπτικές.

2.6 Η ΕΟΚΕ παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τη διαδικασία εκπόνησης των νέων οδηγιών της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις ([5]). Οι δημόσιες συμβάσεις παρέχουν τεράστιες δυνατότητες για την προώθηση της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρίες, της προσβασιμότητας των δημόσιων μεταφορών και των κτιρίων, καθώς και για την παραγωγή προσιτών αγαθών και υπηρεσιών. Κατά συνέπεια, η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της δέσμευσης που αναλαμβάνεται για την ανάπτυξη ενός συνόλου εργαλείων τα οποία θα διευκολύνουν την ένταξη των απαιτήσεων περί παροχής δυνατότητας πρόσβασης όσον αφορά τις Τεχνολογίες Πληροφόρησης και Επικοινωνίας στις προσκλήσεις για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων και προτείνει να επεκταθεί η προσέγγιση αυτή και σε άλλα προϊόντα και υπηρεσίες.

2.7 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει τις αρνητικές επιπτώσεις που είχε η μη μεταφορά της οδηγίας 2000/78/ΕΚ για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία στα περισσότερα από τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να χρησιμοποιήσει πλήρως όλα τα διαθέσιμα μέσα κατά των κρατών μελών που δεν έχουν εφαρμόσει την οδηγία ή που δεν την έχουν εφαρμόσει σωστά. Επιπροσθέτως, απαιτείται να ληφθούν μέτρα για την περαιτέρω ενίσχυση των δυνατοτήτων των οργανώσεων των ατόμων με αναπηρίες, των κοινωνικών εταίρων και του δικαστικού συστήματος προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας.

2.8 Η ΕΟΚΕ έχει ζητήσει σε αρκετές από τις προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της ([6]) τη θέσπιση ειδικής οδηγίας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, η οποία θα βασίζεται στο άρθρο 13 της Συνθήκης ΕΚ και θα αποσκοπεί στην καταπολέμηση των διακρίσεων σε όλους τους τομείς της ζωής. Η ΕΟΚΕ είναι συνεπώς εξαιρετικά απογοητευμένη διότι στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν γίνεται η παραμικρή αναφορά σε αυτή την πρωτοβουλία. Έχοντας επίγνωση των δυσκολιών που παρακωλύουν επί του παρόντος την επιτυχή ανάληψη μίας τέτοιας πρωτοβουλίας, η ΕΟΚΕ προσβλέπει τουλάχιστον στην αναγνώριση της ανάγκης για μια τέτοια πρωτοβουλία, καθώς και στην υλοποίηση ορισμένων προπαρασκευαστικών ενεργειών οι οποίες θα προετοίμαζαν το έδαφος για την προώθηση της εν λόγω πρωτοβουλίας.

2.9 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι μια τέτοια οδηγία θα εξασφάλιζε ένα ελάχιστο επίπεδο προστασίας από τις διακρίσεις σε όλους τους τομείς της ζωής και σε ολόκληρη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεδομένου, δε, ότι θα κάλυπτε τον τομέα της πρόσβασης στα αγαθά και στις υπηρεσίες, θα συνέβαλε συγχρόνως και σε μια αποδοτικότερη ενιαία αγορά.

([4]) Κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες, ΕΕ C 241 της 7.10.2002.

([5]) «Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων» ΕΕ C 193 της 10.7.2001.

([6]) «Κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες» ΕΕ C 241 της 7.10.2002 και «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Έτος των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες 2003 COM(2001) 271 τελικό - 2001/0116 (CNS)» ΕΕ C 36 της 8.2.2002.

2.10 Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη ότι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά για την προβολή μιας καλύτερης εικόνας των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία. Η ΕΟΚΕ θα επικροτούσε τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου σχετικά με τα μέσα ενημέρωσης και την αναπηρία το οποίο θα συντελούσε σε περαιτέρω βελτίωση της εικόνας των ατόμων με αναπηρίες που δίδουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης με την προώθηση, μεταξύ άλλων, της ανταλλαγής καλών πρακτικών μεταξύ των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Το παράδειγμα του βρετανικού δικτύου «Broadcasting and Creative Industries Disability Network» (δίκτυο ραδιοτηλεοπτικής αναμετάδοσης και πολιτιστικής δημιουργίας των ατόμων με αναπηρίες) θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως πρότυπο.

2.11 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί επί της ουσίας με το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παροχή δυνατότητας πρόσβασης. Εντούτοις, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι προτάσεις που διατυπώνονται δεν θα επιτύχουν πλήρως τον επιδιωκόμενο στόχο. Απαιτείται να διαμορφωθεί ένα ενδεδειγμένο πλαίσιο πολιτικής για την παροχή οικονομικών κινήτρων στις επιχειρήσεις ούτως ώστε να καταστήσουν προσιτές τις εγκαταστάσεις και τις υπηρεσίες τους. Τούτο θα πρέπει να συμπληρωθεί με τη διοργάνωση ενημερωτικών εκστρατειών οι οποίες θα απευθύνονται στις επιχειρήσεις και θα αποσκοπούν στην προβολή της σημασίας των ατόμων με αναπηρίες ως καταναλωτών. Όποτε θεωρείται αναγκαίο, τούτο πρέπει να συνοδεύεται από τη θέσπιση δεσμευτικής νομοθεσίας για την εξασφάλιση της υποχρεωτικής συμμόρφωσης με τα πρότυπα που ισχύουν όσον αφορά τη δυνατότητα πρόσβασης.

2.12 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την έκθεση που συντάχθηκε από την ομάδα εμπειρογνωμόνων σχετικά με την πρόσβαση στα κτίρια και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να θέσει σε ισχύ όλες τις συστάσεις της, και ειδικότερα εκείνες που σχετίζονται με την οδηγία 89/106/ΕΟΚ για τα προϊόντα δομικών κατασκευών. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί επίσης με την ανάληψη δράσης έπειτα από την εξέταση των εναρμονισμένων κριτηρίων για την παροχή ικανοποιητικής πρόσβασης στους τουριστικούς χώρους ([7]). Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι η κατάλληλη νομοθεσία και η ενδεδειγμένη χρήση των δημόσιων κεφαλαίων θα αποτελέσουν στοιχεία καθοριστικής σημασίας για την υλοποίηση του στόχου περί παροχής δυνατότητας πρόσβασης στους τουριστικούς χώρους.

2.13 Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης την έκθεση σχετικά με τις βοηθητικές τεχνολογίες που υπεβλήθη προσφάτως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ευελπιστεί ότι θα τεθούν σε εφαρμογή οι συστάσεις της, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη την ενιαία αγορά, καθώς και την ανάγκη να αυξήσουν τα κράτη μέλη τη διαφάνεια σε ό,τι αφορά τα προϊόντα και τα συστήματα επιστροφής των εξόδων.

3. **Πρόσθετες συστάσεις και υποχρεώσεις**

3.1 Η ΕΟΚΕ έχει τονίσει, στις προηγούμενες εκθέσεις της, την ανάγκη συνεκτίμησης της αναπηρίας σε όλους τους τομείς πολιτικής. Κατά συνέπεια, συμφωνεί με την επικείμενη διάθεση νέου κονδυλίου του προϋπολογισμού με το οποίο θα χρηματοδοτηθεί ένα πρότυπο σχέδιο για τη συγκριτική αξιολόγηση των δράσεων στον τομέα της αναπηρίας ως επακόλουθη πρωτοβουλία κατόπιν του Ευρωπαϊκού Έτους των Ατόμων με Αναπηρίες. Η ΕΟΚΕ εκλαμβάνει αυτό το πρότυπο σχέδιο ως ένα πρώτο βήμα για την εφαρμογή συγκεκριμένου προγράμματος δράσης το οποίο θα εστιάζεται στη συνεκτίμηση της αναπηρίας σε όλους τους τομείς πολιτικής.

3.2 Η ΕΟΚΕ θα ήθελε να προτείνει ορισμένες ενέργειες οι οποίες θα μπορούσαν να αναληφθούν στο πλαίσιο αυτού του πρότυπου σχεδίου:

— την προετοιμασία εγγράφου προσανατολισμού όσον αφορά τον τρόπο συνεκτίμησης της αναπηρίας σε όλους τους τομείς πολιτικής το οποίο θα είναι στη διάθεση των αρμοδίων για τη χάραξη πολιτικής όλων των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και θα σχετίζεται με τη μέθοδο αξιολόγησης των επιπτώσεων.

— τη χρηματοδότηση δράσεων για την περαιτέρω ενίσχυση των δυνατοτήτων των εθνικών οργανώσεων των ατόμων με αναπηρίες, κατά τρόπο ώστε να συμμετάσχουν ενεργά στην προετοιμασία των Εθνικών τους Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση και την Κοινωνική Ένταξη.

— την καθιέρωση στατιστικών δεικτών για τον υπολογισμό του πραγματικού αντικτύπου της συνεκτίμησης της αναπηρίας.

— τη χρηματοδότηση δράσεων για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη βέλτιστη πρακτική συνεκτίμησης της αναπηρίας σε εθνικό επίπεδο.

— στο πλαίσιο όλων των μέτρων που θα χρηματοδοτηθούν από το εν λόγω πρότυπο σχέδιο απαιτείται να επιδειχθεί ιδιαίτερη προσοχή στα άτομα με αναπηρίες από τα υπό ένταξη κράτη μέλη.

— τη χρηματοδότηση ευρωπαϊκού δικτύου σχετικά με τα μέσα ενημέρωσης και την αναπηρία.

3.3 Η ΕΟΚΕ αναμένει με ενδιαφέρον την επικείμενη Πράσινη Βίβλο για την καταπολέμηση των διακρίσεων και τονίζει ότι απαιτείται να αναληφθεί σαφής δέσμευση όσον αφορά την έκδοση ειδικής οδηγίας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

3.4 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει τη συμμετοχή των μεγάλων ευρωπαϊκών επιχειρήσεων στο Ευρωπαϊκό Έτος των Ατόμων με Αναπηρίες. Ο καταλυτικός ρόλος των επιχειρήσεων αυτών έναντι άλλων εταιρειών δεν θα πρέπει να υποτιμηθεί. Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη έκθεσή της, η ΕΟΚΕ θα επικροτούσε την καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού δικτύου σχετικά με τις επιχειρήσεις και την αναπηρία ως ένα από τα απτά αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού Έτους των Ατόμων με Αναπηρίες. Το δίκτυο αυτό θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου για την προαγωγή της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρίες και για την παραγωγή προσιτών αγαθών και υπηρεσιών, αυξάνοντας συνεπώς τα οφέλη για τα άτομα με αναπηρίες. Το εν λόγω δίκτυο θα μπορούσε επίσης να παρέχει χρήσιμες συμβουλές σε νέες επιχειρήσεις οι οποίες ενδιαφέρονται να ασχοληθούν πιο ενεργά με θέματα αναπηρίας, ενώ καλό θα ήταν να καταβληθούν ιδιαίτερες προσπάθειες έναντι των ΜΜΕ.

3.5 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την εκστρατεία που πραγματοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικάτων και τα μέλη της. Η ΕΟΚΕ εξαίρει το σημαντικό ρόλο των συνδικαλιστικών οργανώσεων και τις προτρέπει να εξακολουθήσουν να εστιάζουν ολοένα και περισσότερο τη δράση τους σε θέματα αναπηρίας.

3.6 Η ΕΟΚΕ έχει τονίσει σε όλες τις προηγούμενες εκθέσεις της τη σημασία της συμμετοχής των αντιπροσωπευτικών οργανώσεων των ατόμων με αναπηρίες σε κάθε επίπεδο της διαδικασίας χάραξης πολιτικής. Ο αντιπροσωπευτικός χαρακτήρας του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Αναπηρίας είναι αποδεκτός από όλα τα όργανα της ΕΕ και, επομένως, το ειδικό καθεστώς του πρέπει να τύχει αναγνώρισης. Ένα ισχυρό και ανεξάρτητο Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αναπηρίας, επιφορτισμένο με εποπτικά καθήκοντα, αποτελεί μια από τις καλύτερες εγγυήσεις ότι τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες θα εξακολουθήσουν να γίνονται σεβαστά σε όλες τις πρωτοβουλίες της ΕΕ.

([7]) Βλέπε επίσης τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Για έναν τουρισμό προσιτό σε όλους και κοινωνικά βιώσιμο» INT/173. CESE 1384/2003 της 29.10.2003.

3.7 Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αναπηρίας θα ήταν αδύνατο να εκπληρώσει την αποστολή του χωρίς τα μέλη του που προέρχονται από το εθνικό και από το ευρωπαϊκό επίπεδο. Επομένως, η οικονομική στήριξη που παρέχεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε ευρωπαϊκές οργανώσεις που εστιάζουν τη δράση τους σε θέματα αναπηρίας, μέλη του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Αναπηρίας, είναι ζωτικής σημασίας και πρέπει να συνεχισθεί. Η ποικιλομορφία του κινήματος υπέρ των ατόμων με αναπηρίες μπορεί να γίνει σεβαστή μόνον υπό την προϋπόθεση ότι παρέχεται οικονομική στήριξη στις διάφορες ευρωπαϊκές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται προς το σκοπό αυτό.

3.8 Η ΕΟΚΕ προσβλέπει στην καθιέρωση μιας δομής για την παρακολούθηση του προγράμματος δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων πλευρών σε αυτή τη δομή παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένου και του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Αναπηρίας, θα είναι μείζονος σημασίας για τη διασφάλιση της επιτυχίας του εν λόγω προγράμματος δράσης. Η ΕΟΚΕ θα ήθελε να συνεισφέρει στην προαναφερθείσα δομή παρακολούθησης.

3.9 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την επίδραση που άσκησε το Ευρωπαϊκό Έτος των Ατόμων με Αναπηρίες για τη συνεκτίμηση των θεμάτων αναπηρίας στα προγράμματα δράσης νέων πολιτικών, όπως οι πολιτικές για τη νεολαία και τον πολιτισμό. Το Ψήφισμα του Συμβουλίου με θέμα «Δυνατότητα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες στην πολιτιστική υποδομή και τις πολιτιστικές δραστηριότητες» ([8]) αποτελεί ενδεικτικό παράδειγμα επ'αυτού. Η ΕΟΚΕ θεωρεί σημαντικό να εξασφαλισθεί ότι όλα τα σχέδια που χρηματοδοτούνται στους τομείς του πολιτισμού, της νεολαίας και της εκπαίδευσης με κεφάλαια της ΕΕ πληρούν υποχρεωτικά τα κριτήρια που ισχύουν όσον αφορά τη δυνατότητα πρόσβασης.

3.10 Το νέο πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2004 περιλαμβάνει διάφορες πρωτοβουλίες που αφορούν τα άτομα με αναπηρίες ενώ η δέσμευση περί συνεκτίμησης της αναπηρίας θα πρέπει να συντελέσει σε ενδεδειγμένες αναφορές στα άτομα με αναπηρίες στο πλαίσιο αυτών των πρωτοβουλιών. Ορισμένες από αυτές τις πρωτοβουλίες είναι οι εξής:

— η ενδιάμεση επανεξέταση της πρωτοβουλίας e-Europe και το αναθεωρημένο Πρόγραμμα Δράσης e-Europe για μια διευρυμένη Ευρώπη

— η στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η νέα πρόταση της Επιτροπής για τις υπηρεσίες της εσωτερική αγοράς και οι μελλοντικές για τις κοινωφελείς υπηρεσίες

— η πρόταση περί νέας γενεάς προγραμμάτων στον τομέα της εκπαίδευσης και του πολιτισμού για το διάστημα μετά το 2006

— η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τα δικαιώματα των επιβατών στον τομέα των μεταφορών

— η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις Στρατηγικές των Υποψηφίων Χωρών για την Κοινωνική Ένταξη.

— η πρόταση της Επιτροπής για την επανεξέταση της Ατζέντας της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής μετά το 2005.

3.11 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τις αναφορές στην Ομάδα Υψηλού Επιπέδου για την Αναπηρία και θεωρεί ότι ο ρόλος της ομάδας αυτής χρήζει ενίσχυσης. Η συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Αναπηρίας στις συνεδριάσεις της προαναφερθείσας ομάδας θα πρέπει να είναι μόνιμη, σύμφωνα με τον τρόπο κατά τον οποίο λειτουργεί η Συμβουλευτική Επιτροπή για τις Ίσες Ευκαιρίες Ανδρών και Γυναικών. Οι κοινωνικοί εταίροι σε επίπεδο ΕΕ θα πρέπει επίσης να συμμετέχουν στις εργασίες της εν λόγω Ομάδας Υψηλού Επιπέδου.

3.12 Η ΕΟΚΕ αιτείται την ιδιαίτερη εξέταση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες στο πλαίσιο κάθε μελλοντικής δράσης που θα αναλαμβάνεται στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΟΚΕ αναμένει με ενδιαφέρον τα αποτελέσματα της μελέτης η οποία διενεργείται επί του παρόντος για την ανάλυση της κατάστασης των ατόμων με αναπηρίες σε ιδρύματα διαμονής αναπήρων, η οποία δεν θα πρέπει να προβαίνει μόνο σε επισκόπηση της κατάστασης αλλά να προτείνει συγκεκριμένες προτάσεις για εναλλακτικά κοινοτικά μέτρα υπέρ αυτής της μεγάλης ομάδας των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

3.13 Η ΕΟΚΕ επικροτεί το έγγραφο προσανατολισμού σχετικά με την αναπτυξιακή συνεργασία και την αναπηρία που υπεβλήθη τον Μάρτιο του 2003 και εκπονήθηκε σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αναπηρίας και τη Διεθνή Κοινοπραξία για την Αναπηρία και τη Συνεργασία (International Disability and Cooperation Consortium). Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να θέσει σε εφαρμογή το εν λόγω σημείωμα προσανατολισμού προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα άτομα με αναπηρίες θα ωφεληθούν από τα κεφάλαια αναπτυξιακής συνεργασίας, ακόμη και σε περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης και παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας.

3.14 Η ΕΟΚΕ δεσμεύεται να εξακολουθήσει να εστιάζει το ενδιαφέρον της ολοένα και περισσότερο σε θέματα αναπηρίας. Οι προσπάθειες που καταβάλλει η ΕΟΚΕ για να εξασφαλίσει πλήρη δυνατότητα πρόσβασης στις νέες κτιριακές εγκαταστάσεις της καταδεικνύουν την πραγματική δέσμευση που έχει αναλάβει η ΕΟΚΕ προκειμένου να αποτελέσει φωτεινό παράδειγμα για την προάσπιση και την προαγωγή των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες και των οικογενειών τους.

Βρυξέλλες, 25 Φεβρουαρίου 2004.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Roger BRIESCH

([8]) Ψήφισμα του Συμβουλίου ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, 5-6.V.2003, 8430/03 (Presse 114) 23.